

Befolkningsstatistik 2001

BE0101

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	3
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	4
A.9	EU-reglering	4
A.10	Syfte och historik.....	4
A.11	Statistikanvändning.....	5
A.12	Uppläggning och genomförande.....	5
A.13	Internationell rapportering.....	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	6
B	Kvalitetsdeklaration.....	6
B.0	Inledning	6
B.1	Innehåll	6
1.1	Statistiska målstorheter	6
1.1.1	Objekt och population	6
1.1.2	Variabler.....	8
1.1.3	Statistiska mått	12
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	14
1.1.5	Referenstider	16
1.2.	Fullständighet.....	16
B.2	Tillförlitlighet.....	16
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	16
2.2	Osäkerhetskällor.....	17
2.2.1	Urval.....	17
2.2.2	Ramtäckning	17
2.2.3	Mätning	18
2.2.4	Svarsbortfall	18
2.2.5	Bearbetning	19
2.2.6	Modellantaganden	19
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	20

B.3	Aktualitet	20
3.1	Frekvens	20
3.2	Framställningstid.....	20
3.3	Punktlighet	20
B.4	Jämförbarhet och sam användbarhet.....	20
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	20
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	23
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	23
B.5	Tillgänglighet och förståelighet.....	23
5.1	Spridningsformer.....	23
5.2	Presentation	24
5.3	Dokumentation.....	24
5.4	Tillgång till primärmaterial	24
5.5	Upplysningstjänster.....	24

Detta dokument avser referensåret 2001. Det är framtaget 2015, och innehåller den information som då var känd. Det innebär att vissa uppgifter kan saknas eller vara bristfälliga, vilket kan vara av betydelse för förståelsen av kvaliteten i statistiken.

Statistikens benämning i detta dokument är den som gällde när statistiken publicerades. Hänvisningar till lagrum görs till dåvarande lagstiftning. Kontaktpersoner avser de som är kontaktpersoner när dokumentet publiceras.

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Befolkning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Folkmängden och befolkningsförändringar.

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Ja

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: BV/BE, 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Tomas Johansson
Telefon: 019-17 64 26
Telefax: --
E-post: befolkning@scb.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	BV/BE, 701 89 Örebro
<i>Besöksadress:</i>	Klostergatan 23
<i>Kontaktperson:</i>	Tomas Johansson
<i>Telefon:</i>	019-17 64 26
<i>Telefax:</i>	--
<i>E-post:</i>	befolkning@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

För statistikprodukten Befolkningsstatistik föreligger inte uppgiftsskyldighet (för uppgiftslämnare). Statistiken baseras på skatteförvaltningens folkbokföringsregister där alla som uppfyller reglerna i Folkbokföringslagen (1991:481) ska registreras.

Befolkningsstatistiken består av befolkningsstatistik, såväl storlek, förändring som sammansättning. Den baseras på uppgifter i registersystemet RTB (Registret över totalbefolkningen), som i sin tur bygger på administrativa register. Skatteförvaltningen levererar uppgifter från folkbokföringen och på SCB lagras uppgifterna efter vissa kontroller och rättningar i RTB.

Skyldighet att lämna uppgifter till folkbokföringen regleras i folkbokföringslagen, SFS 1991:481, och enligt förordningen (1992:1668) om den officiella statistiken, ska skatteförvaltningen lämna de uppgifter som behövs för Befolkningsstatistiken till SCB.

Följande lagar och förordningar reglerar individens skyldighet att anmäla uppgifter till folkbokföringen samt skatteförvaltningens rätt och skyldighet att behandla folkbokföringsuppgifter; Folkbokföringslag (1991:481), Folkbokföringsförordning (1991:749), Lag (1990:1536) om folkbokföringsregister, Lag (1995:743) om aviseringsregister, Förordning (1991:750) om folkbokföringsregister samt Förordning (1996:1298) om aviseringsregister.

Från den 1 oktober 2001 ersattes lagarna 1990:1536 och 1995:743 av Lag (2001:182) om behandling av personuppgifter i skatteförvaltningens folkbokföringsverksamhet. Den 1 oktober 2001 ersattes förordningarna 1991:750 och 1996:1298 av Förordning (2001:589) om behandling av personuppgifter i skatteförvaltningens folkbokföringsverksamhet.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204) och datalagen (1973:289) för behandling som påbörjats före personuppgiftslagens ikraftträdande. På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (1995:606) och förordningen (1995:1060) om vissa personregister för officiell statistik.

Ibland efterfrågas statistik över etniskt ursprung. Detta ingår inte i Befolkningsstatistiken då personuppgiftslagen enligt 13§ förbjuder behandling av personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung.

A.8 Gallringsföreskrifter

Enligt 3 § arkivlagen (1990:782) är ”myndigheternas arkiv en del av det nationella kulturarvet”. Arkiven skall ”bevaras, hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser

1. rätten att ta del av allmänna handlingar,
2. behovet av information för rättskipningen och förvaltningen, och
3. forskningens behov.”

Huvudregeln är således att arkiven skall bevaras. I 10 § arkivlagen medges dock att sådana allmänna handlingar som inte behövs för att arkiven skall tillgodose ovanstående ändamål får gallras.

RTB gallras inte.

A.9 EU-reglering

Rekommendationer finns för migrationsstatistiken. SCB deltar i två arbetsgrupper, Working Group for Migration Statistics och Working Group for Demographic Statistics.

A.10 Syfte och historik

Statistiken ska belysa befolkningens storlek och sammansättning samt förändringar. Statistiken innehåller följande grundläggande demografiska variabler; levande födda, avlidna, invandrade, utvandrade, folkökning samt folkmängd. Statistiken innefattar även medborgarskapsbyten, civilståndsändringar, uppgifter om dödfödda, inrikes flyttningar, asylsökanden och hushållens storlek och sammansättning. Statistiken redovisas bl.a. efter bakgrundsvariablerna kön, ålder, födelseår, civilstånd, födelse-land, medborgarskapsland, in/utflyttningsland, invandringsår, boendelän samt boendekommun.

Tabellverket som senare kom att bli SCB bildades redan 1749. Befolkningsstatistik finns i princip sedan dess, om än inte i lika stor omfattning som idag. I början av 1900-talet beslutade man sig för att revidera statistik från 1700- och 1800-talet. Den kanske viktigaste korrigeringen av den tidiga Befolkningsstatistiken var den korrigering av folkmängden för åren 1750–1810 som Gustav Sundbärg gjorde i början av 1900-talet¹. Korrigeringar gjordes också vad gäller statistik över kön, ålder och familjeställning som ofta saknades.

Stora delar av folkbokföringen datoriserades 1967 och med folkbokföringens register som grund inrättade SCB påföljande år ett registersystem som fick namnet RTB (Registret över totalbefolkningen). RTB omfattar information om befolkningen och dess förändringar och speglar innehållet i folkbokföringens register. RTB förnyas successivt med inkomna förändringsrapporter (aviseringar) som till exempel födelser, dödsfall, civilståndsändringar och flyttningar, i form av elektronisk aviseringar från skattemyndigheterna. Aviseringarna baserades

¹ För mer information, se *Urval Skriftserie utgiven av statistiska centralbyrån nummer 3, Bevälningsstatistik Schwedens 1750-1900* (SCB 1970).

fram till den 1 juli 1991 på rapporteringar från pastorsämbetena (i Stockholm och Göteborg av lokal skattemyndighet). Efter den 1 juli 1991 görs den ursprungliga aviseringen av de lokala skattekontoren. Från 1 januari 1999 sker aviseringarna dagligen (5 dagar i veckan).

RTB-register finns tillgängliga för varje år från 1968 och framåt. Några register över befolkningsförändringar finns redan från 1961 och framåt. Från och med 1968 började man successivt att använda RTB-register för framställandet av Befolkningsstatistik från SCB. Innan dess baseras uppgifterna bl.a. på de summariska folkmängdsredogörelserna som pastorsämbetena sände till SCB. Från och med årsskiftet 1973/74 baseras all befolkningsstatistik från SCB på RTB.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används av många olika användare inom skilda delar av samhället. Allmänheten ska få en översiktlig beskrivning av befolkningsutvecklingen. Planerande myndigheter ska ha tillgång till väl avpassade planeringsunderlag. Inom den gruppen är kommuner, länsstyrelser och landsting de främsta användarna av Befolkningsstatistik. Statistiken används som underlag vid planering av barnomsorg, skolor, äldreomsorg, bostadsbyggande, sjukvårdsplanering samt för befolkningsprognoser. Andra användare av Befolkningsstatistik som planeringsunderlag för regional dimensionering är t.ex. Polisen, försäkringskassor med fler. Socialstyrelsen använder befolkningsstatistiken som underlag för bidragsberäkning och Riksförsäkringsverket som underlag för beräkning av ersättning till landstingen för sjukvård och tandvård. Befolkningsstatistiken är ett viktigt underlag vid resursfördelningen i systemet för generella statsbidrag och inomkommunal utjämning för kommuner och landsting.

Befolkningsstatistiken används även för forskning och planering. Inom näringslivet används statistiken som underlag för beräkningar av marknadspotentialer och marknadsandelar. Inom den medicinska forskningen används uppgifterna ofta som förklaringsvariabler i modeller. Många statistikområden vid SCB använder Befolkningsstatistik som underlag.

A.12 Uppläggning och genomförande

Befolkningsstatistiken baseras på SCB:s register över totalbefolkningen (RTB) som dagligen får ändringsmeddelanden från folkbokföringen. Utgångsmaterialet för förändringsuppgifterna är de rapporter om födelser, dödsfall, flyttningar och civilståndsåändringar som skattekontoren lämnar till Riksskatteverket (RSV).

Indata kontrolleras och läggs in i RTB-systemet. Varje månad framställs utdata i form av ett antal register. Uppgifterna i RTB, som utgör primärmaterialet till tabellframställning, avser den folkbokförda befolkningen. De begrepp och definitioner som används inom folkbokföringen gäller även för RTB.

Befolkningsstatistiken från SCB baseras sedan 1968 på RTB och folkbokföringsmaterialet med dess begrepp och definitioner. Se publikationerna SOS (Sveriges officiella statistik) Befolkningsstatistik del 1-2, del 3 eller del 4.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering görs.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Arbetet med att förbättra statistikens innehåll, tillförlitlighet, aktualitet, jämförbarhet och sammanvändbarhet samt tillgänglighet och förståelighet fortlöper genom ett produktnära utvecklingsarbete. Detta arbete initieras, planeras och följs upp inom Befolkningsstatistikens arbetsgrupp.

Den 1 januari 2003 bildas Knivsta kommun (0330) efter en delning av Uppsala kommun (0380). Knivsta kommun kommer att bestå av Knivsta, Östuna, Husby-Långhundra, Lagga, Alsike och Vassunda församlingar.

Den 1 januari 2003 försvinner fem församlingar till följd av församlingssammanslagningar.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i statistiken enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sammanvändbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Målstorheterna är främst av tre slag när det gäller befolkningen:

- Folkmängdsuppgifter avseende situationen den 31 dec 2001. Antal personer efter ålder, kön, civilstånd, medborgarskap, födelseland, län, kommun m.m.
- Antal demografiska händelser under år 2001. Det avser bl.a. antal födselar, dödsfall, flyttningar, civilståndsförändringar, medborgarskapsförändringar m.m.
- Olika demografiska mått som medellivslängd, summerad fruktsamhet, dödsrisker m.m.

1.1.1 Objekt och population

Undersökningsobjekt för Befolkningsstatistiken är personer. Målpopulationen för 2001 års Befolkningsstatistik utgörs av de personer som enligt lagar, förordningar och andra regler som gäller för folkbokföringen borde ha varit folkbokförda i Sverige någon gång under 2001.

Folkbokföringen – huvudregeln

En person är folkbokförd på den fastighet och församling där denne är bosatt. Enligt huvudregeln i folkbokföringsförordningen ska en person anses vara bosatt på den fastighet där denne regelmässigt tillbringar sin dygnsvila. Om tveksamhet råder ska stor hänsyn tas till var personen har sitt arbete eller sin familj. Ett nyfött barn, som fötts i Sverige, folkbokförs i den församling i vilken modern var folkbokförd vid nedkomsten. Om modern inte var folkbokförd vid nedkomsten, folkbokförs barnet endast om fadern var folkbokförd och vårdnadshavare. Ett nyfött barn, som fötts utomlands, folkbokförs enbart om modern var folkbokförd vid nedkomsten.

Undantag från huvudregeln

Från huvudregeln finns vissa viktiga undantag som kan delas in i tre grupper:

- 1) Personer som är folkbokförda men som inte bor i Sverige
- 2) Personer som bor i Sverige men som inte är folkbokförda
- 3) Personer som är folkbokförda på en annan fastighet än den de bor på

Personer i grupp 1) ingår i RTB medan personer i grupp 2) inte gör det. Personer i grupp 3) ingår i RTB men kan vid en regional uppdelning komma att ingå i ett annat regionalt område än det de bor i.

1) Personer som är folkbokförda men som inte bor i Sverige

Personer som är anställda utomlands i statens tjänst, huvudsakligen UD- och SIDA-anställda, folkbokförs i Sverige. Detta gäller även familjemedlemmar och svensk betjäning. Personerna fortsätter att vara folkbokförda i den församling varifrån utflyttningen skett. Regeln gäller inte personer som är anställda utomlands av internationella organisationer, t.ex. FN eller EU.

Svenska missionärer och präster som är anställda utomlands och deras medföljande familj får vara folkbokförda i Sverige. Vidare fortsätter folkbokförda personer att vara folkbokförda efter utlandsflytt (emigrering) om vistelsen är avsedd att vara kortare än ett år. I de fall det vid utflyttningen är oklart om vistelsen utomlands kommer att vara mer eller mindre än ett år kan man vara folkbokförd i Sverige upp till ett år efter utflyttningen. Man blir då folkbokförd under rubriken ”på församlingen skrivna” eller på den fastighet där man fortfarande disponerar bostad.

2) Personer som bor i Sverige men som inte är folkbokförda

Personer som vid inflyttningen till Sverige har för avsikt att vistas här kortare tid än ett år folkbokförs inte. Utomnordiska medborgare måste ha uppehållstillstånd för att bli folkbokförda. Normalt tar det cirka fyra månader att få eventuellt tillstånd. Utländska medborgare som tillhör utländsk beskickning eller konsulat eller dess betjäning folkbokförs inte i Sverige.

3) Personer som är folkbokförda på en annan fastighet än den där de bor

Den s.k. familjeregeln innebär att om en person pga. sina arbetsförhållanden inte bor tillsammans med sin familj så ska denne ändå vara folkbokförd hos sin familj så länge familjegemenskapen kvarstår.

Om man har ett tidsbegränsat tillfälligt arbete på annan ort så ska man vara folkbokförd där man har sin egentliga hemvist.

Studierande kan vara folkbokförda antingen på hemorten eller på studieorten beroende bl.a. på studietidens längd, egen ålder, civilstånd m.m. Studierande på postgymnasial nivå folkbokförs normalt på studieorten.

Regeln om ej regelmässig vila på viss fastighet tillämpas för bl.a. handelsresanden, resemonter och sjömän. Dessa folkbokförs där de anses ha sin egentliga hemvist.

Personer som vårdas på hem för äldre har valfrihet att vara folkbokförda antingen i hemförsamlingen på den gamla hemfastigheten alternativt på en fiktiv fastighet med rubriken ”*på församlingen skrivna*” eller i församlingen där vårdhemmet är beläget.

Intagning på sjukhus, vårdinrättning eller kriminalvårdsanstalt ska inte medföra ändring av folkbokföringen.

1.1.2 Variabler

Nedan redovisas ett urval av de variabler som används i Befolkningsstatistiken. Ytterligare variabler finns redovisade i dokumentationen av registret över totalbefolkningen (RTB).

Variabler	Beskrivning
Civilstånd	Uppgifter redovisas dels om tillståndet den 31/12 2001 och dels om förändringar i civilståndet som skett under 2001. En persons civilstånd kan vara ogift, gift, skild, änka/änkling, registrerad partner, separerad partner samt efterlevande partner.
Döda	Dödsfall registreras där den döde var folkbokförd. Enbart personer som var folkbokförda vid dödsfallet ingår i statistiken.
Dödfödd	Med dödfött barn avses nyfödd som avlidit efter utgången av tjugoåttonde havandeskapsveckan (eller, vid ovisshet om tiden, är minst 35 cm lång).
Flyttning	En flyttning måste ske mellan olika fastigheter för att räknas som flyttning i statistiken. Vid flyttning gäller den nya folkbokföringen från och med den faktiska flyttningsdagen om flyttningen har anmälts inom en vecka. Kommer en flyttningsanmälan inte in i tid gäller den nya folkbokföringen från den dag då anmälan kom in till någon av de myndigheter som är behöriga att ta emot anmälan. Samtliga aviseringar om flyttningar som avser 2001 och som rapporterats till och med 31 januari 2002 tas med.
Folkbokföringsfastighet	Bestäms av folkbokföringens huvudregel, att man ska vara folkbokförd på den fastighet där man regelmässigt vistas. Nyfött barn folkbokförs på den fastighet, i vilken modern var folkbokförd vid nedkomsten. Om modern inte var folkbokförd vid nedkomsten folkbokförs barnet endast om fadern var folkbokförd och vårdnadshavare. Ett nyfött barn, som fötts utomlands, folkbokförs endast om modern var folkbokförd vid nedkomsten.
Födelseland	Födelseland anger det land där personen är född. Födelselandets benämning hänförs till förhållandena vid födelsestidpunk-

	<p>ten. Politiska och geografiska förändringar kan i efterhand ändra födelselandet om humanitära skäl åberopas vid ansökan om förändring.</p> <p>Fram till år 1947 räknades alla personer som fötts i utlandet som utrikes födda. Sedan 1947 registreras inte barn som fötts utomlands som utrikes födda om modern vid barnets födelse var folkbokförd i Sverige.</p>
Födelselän	<p>Personer födda i Kristianstads län och Malmöhus län redovisas som födda i Skåne län och personer födda i Göteborgs och Bohus län, Älvsborgs län samt Skaraborgs län som födda i Västra Götalands län. Personer födda i Habo och Mullsjö redovisas som födda i Jönköpings län.</p> <p>I övrigt har inte uppgiften om födelselän ändrats pga. indelningsändringar som skett efter personens födelse.</p>
Invandring	<p>För att bli registrerad som invandrare ska man ha för avsikt att stanna i Sverige i minst ett år. Enbart personer som folkbokförs räknas som invandrare.</p>
Invandringsår	<p>Invandringsåret definieras som det år invandringen registrerats vid skatteförvaltningens personregister (tidpunkt för folkbokföringen). Invandringsåret avser alltid den senast registrerade invandringen. Personer som invandrat före 1968 saknar i regel uppgift om invandringsår.</p>
Kommun	<p>Enligt indelningen den 1 januari 2002 består Sverige av 289 kommuner.</p>
Levande födda	<p>Med levande fött barn avses nyfödd som efter födelsen andats eller visat andra tecken på liv såsom hjärtslag, pulseringar i navelsträngen eller tydliga, spontana rörelser av skelettmuskulaturen. Födda avser levande födda om inget annat anges.</p> <p>Ett nyfött barn, som fötts i Sverige, folkbokförs i den församling i vilken modern var folkbokförd vid nedkomsten. Om modern inte var folkbokförd vid nedkomsten, folkbokförs barnet endast om fadern var folkbokförd och vårdnadshavare. Ett nyfött barn, som fötts utomlands, folkbokförs enbart om modern var folkbokförd vid nedkomsten.</p>
Län	<p>Enligt indelningen den 1 januari 2002 består Sverige av 21 län. Länsindelningen redovisas på SCB:s webbplats, www.scb.se/regionalt.</p>
Medborgarskap	<p>Som medborgarskapsland redovisas det land man är medborgare i. Medborgarskap ska i princip avse nu existerande självständig statsbildning. Besittningar, kolonier samt mandat- och förvaltareksområden hänförs till moderlandet.</p> <p>För medborgare i en självständig statsbildning som upphör, ersätts medborgarskapet med OKÄNT.</p>

Forts.

Variabler	Beskrivning
Nyblivna gifta	<p>För nyblivna gifta får SCB en avisering för vardera maken om båda är folkbokförda i Sverige. Aviseringarna innehåller inte personnumret för sambandspersonen, det vill säga i detta fall den som giftermålet ingås med.</p> <p>Nyblivna gifta redovisas efter fyra olika begrepp nämligen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nyblivna gifta kvinnor, vars make är folkbokförd i Sverige eller i utlandet.• Nyblivna gifta män, vars maka är folkbokförd i Sverige eller utlandet.• Nyblivna gifta kvinnor och män där båda makarna är folkbokförda i Sverige.• Ingångna äktenskap där åtminstone en av makarna är folkbokförd i Sverige. <p>Nyblivna gifta registreras hos det LOK där personen är folkbokförd eller senast var folkbokförd (utvandrat). Har personen aldrig varit folkbokförd i landet, registreras vigseln endast i diariet hos LOK.</p>
Nyblivna skilda	<p>För nyblivna frånskilda erhåller SCB på likartat sätt som för nyblivna gifta en avisering för var och en av de före detta makarna, såvida båda är folkbokförda i Sverige. Aviseringarna innehåller inte personnumret för den före detta sambandspersonen.</p> <p>Till äktenskapsregister inkommer uppgifter om skilsmässor som stadfästs eller avgjorts vid svensk domstol. Dessa uppgifter bearbetas även statistiskt och ingår i denna rapport.</p> <p>Nyblivna frånskilda redovisas efter fem olika begrepp, nämligen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nyblivna frånskilda kvinnor, vars före detta make är folkbokförd i Sverige eller utlandet.• Nyblivna frånskilda män, vars före detta maka är folkbokförd i Sverige eller utlandet.• Nyblivna frånskilda där båda de före detta makarna är folkbokförda i Sverige.• Skilsmässor där åtminstone en av makarna är folkbokförd i Sverige.• Skilsmässor avgjorda eller stadfästa vid svensk domstol. <p>Nyblivna frånskilda redovisas i den församling där de vid skilsmässan var folkbokförda.</p>

Forts.

Variabler	Beskrivning
Obefintlighetsregistret	Den person vars adress och vistelseort, trots att all tänkbar utredning gjorts, är okänd bokförs under rubriken "utan känt hemvist". En person som oavbrutet under två år varit folkbokförd under rubriken "utan känt hemvist" avregistreras som obefintlig. Överföring till och från obefintlighetsregistret avser i de flesta fall personer som flyttat från Sverige utan att anmäla flyttning respektive flyttat tillbaka till Sverige utan att vid utflyttningen ha anmält denna.
Partnerskap	Den 1 januari 1995 började lagen gälla att två personer av samma kön kan registrera sitt partnerskap. Statistik över nyregistrerat partnerskap redovisas på län, kön och ålder. I folkmängdsstatistiken redovisas partnerna under civilstånd gifta resp. skilda.
Personer med utländsk bakgrund	Definition av detta begrepp finns redovisad i ett meddelande i samordningsfrågor (MIS 1996:5). Underindelningar av personer med utländsk bakgrund är <ul style="list-style-type: none">• Utrikes födda• Födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar• Födda i Sverige med en svenskfödd utrikes född förälder
Spädbarnsdödlighet	Med spädbarnsdödlighet avses dödsfall som inträffar före ettårsdagen.
Ursprungsland	Ursprungsland är detsamma som födelseland.
Utländska medborgare	Personer med annat än svenskt medborgarskap.
Utlänningar	Med utlänningar avses utländska medborgare och statslösa.
Utrikes födda	Personer som har ett annat födelseland än Sverige. Redovisning sker enligt meddelandet i samordningsfrågor (MIS 1996:5).
Utvandring	För att bli registrerad som utvandrare ska man ha för avsikt att bosätta sig utomlands under minst ett år. Enbart personer som anmäler detta till folkbokföringen räknas som utvandrare. Vid utflyttning till ett annat nordiskt land gäller folkbokföringsreglerna i det land man flyttar till. Det kan innebära att personen blir registrerad som utvandrare trots att denne inte har för avsikt att bosätta sig utomlands i minst ett år, om reglerna är sådana i inflyttningslandet, Se SFS 1989:1007.
Ålder	Två åldersbegrepp används inom Befolkningsstatistiken: <ol style="list-style-type: none">1) ålder vid årets slut, dvs. ålder den 31 december respektive år2) ålder vid tidpunkt för händelse.
Återinvandring/återutvandring	Med <i>återinvandring</i> avses att man kommer tillbaka till Sverige efter att ha varit utvandrad. Med <i>återutvandring</i> menas att man invandrat och sedan lämnat Sverige igen.

1.1.3 Statistiska mått

De statistiska mått som används är framför allt summor och kvoter, men det förekommer även viss redovisning av t.ex. medianer. Kvoter redovisas bl.a. annat i form av medelvärden och andelar. Vissa demografiska mått redovisas per 1 000 invånare. Nedan återges några av de demografiska mått som används:

Allmänna dödstalet: Kvot mellan antalet dödsfall under en period och medelfolkmängden.

Allmänna födelsetalet: Kvot mellan antalet födda under en period och medelfolkmängden.

Bruttoreproduktionstal: Kvoten mellan antalet individer i två successiva generationer av samma kön, där man bortser från dödligheten före fruktsamhetsperiodens slut.

Den samlade legala abortkvoten: Antal legala aborter som 1 000 kvinnor genomgår under hela sin reproduktionstid under förutsättning att kalenderårets legala abortfrekvens gäller och att ingen av kvinnorna dör före 50 års ålder.

Dödsrisker: Vid framställning av livslängdstabellerna har följande formel använts för beräkning av de observerade dödsriskerna:

$$q_x^t = \frac{D_x^t}{M_x^t + d_x^t}$$

D_x är antalet dödsfall bland x-åringar under perioden t,

M_x är risktiden i åldern x år under perioden t

och d_x är det antal döda x-åringar vilka under perioden t avlidit efter sin födelsedag.

För 0-åringar har dödsrisken bestämts enligt:

$$q_0^t = \frac{D_0^t}{F^t}$$

där F är antalet levande födda under perioden t.

I åldrarna 91 år och däröver har de i livslängdstabellerna använda dödsriskerna beräknats genom utjämning av observerade risker. Till och med 1986 baserades denna utjämning på Wittsteins formel. Eftersom metoden visade sig överskatta dödsriskerna i de högsta åldrarna utarbetades en ny utjämningsmetod (Martinelle, S (1987): A Generalized Perks Formula for Old Age Mortality, R&D Report, Statistics Sweden) som har använts sedan 1987.

Dödstal: Kvoten mellan antalet dödsfall under en period och den folkmängd, som under samma period varit utsatt för risk att dö (medelfolkmängd). Talet uttrycks i allmänhet i promille.

Flyttningsöverskott: Differensen mellan in- och utflyttningar under perioden. För riket är flyttningsöverskott och invandringsöverskott samma sak eftersom statistik på riksnivå inte berörs av inrikes omflyttningar. Flyttningsöverskottet kan vara positivt eller negativt.

Folkökning: Folkökningen definieras som skillnaden mellan folkmängden vid årets början och årets slut. Händelser (födslar, dödsfall, flyttningar) som skett

före 2001, men som rapporterats under året, påverkar folkmängden för 2001 men redovisas inte som händelser under 2001. Detta medför att folkökningen ofta inte är det samma som summan av födelseöverskott och flyttningsöverskott.

Formeln för folkökningen är:

$$\text{Folkökning}_t = P_t - P_{t-1}$$

P_t är folkmängden den 31/12 år t

P_{t-1} är folkmängden den 31/12 år t-1

Födelsekvoter:

- *Könskvot* - Pojkar mot 1 000 födda flickor.
- *Utomäktenskaplig födelsekvot* - Utom äktenskap födda på 1 000 födda bland respektive åldersgrupper.
- *Flerbördskvot* - I flerbörder födda på 1 000 födda på respektive grupper.
- *Dödföddkvot* - Dödfödda på 1 000 födda (levande och döda) bland respektive grupper.

Födelseöverskott: Kallas även naturlig folkökning. Födelseöverskottet beräknas som antalet födda under perioden minus antalet döda under perioden.

Födelseöverskottet kan vara positivt eller negativt.

Medelfolkmängd: Medelfolkmängd är genomsnittet av folkmängden i början och i slutet på året. Medelfolkmängd används som riskpopulation vid beräkning av t.ex. dödsrisker. Följande formel används för beräkning av medelfolkmängd:

$$M_t = \frac{P_t + P_{t-1}}{2}$$

P_t är folkmängden den 31/12 år t

P_{t-1} är folkmängden den 31/12 år t-1

Naturlig folkökning: Motsvaras av födelseöverskottet, det vill säga överskottet av födda över döda.

Nettoproduktionstal: Kvoten mellan antalet individer i två successiva generationer av samma kön, där hänsyn tas till såväl fruktsamhet som dödlighet.

Perinatal dödlighet: Antalet dödfödda och antalet döda under första levnadsveckan per 1 000 levande födda.

Sannolika återstående medellivslängden: Den ålder vid vilken hälften (50 000 kvarlevande i livslängdstabellen) av den ursprungliga födelsekullen avlidit.

Spädbarnsdödlighet. Med spädbarnsdödlighet avses dödsfall som inträffar före ett års ålder.

Summerad fruktsamhet: Summan av de åldersspecifika fruktsamhetstalen. Talet visar hur många barn kvinnor i genomsnitt skulle föda under sin fruktsamma period (vanligtvis 15 – 49 år) utifrån, den vid tidpunkten för beräkningen, gällande fruktsamheten.

Åldersspecifika dödstal: Antalet avlidna i en viss ålder i relation till medelfolkmängden i denna ålder. Åldersspecifika dödstal för 0-åringar beräknas som antal döda under året i relation till antalet levande födda under året.

Åldersspecifika fruktsamhetstal: Antalet, av kvinnor i en viss ålder, födda barn i relation till medelfolkmängden kvinnor i motsvarande ålder. Åldersspecifika fruktsamhetstal räknas för kvinnor i åldern 15–49 år. Levande födda barn födda av kvinnor under 15 år räknas som om de fötts av 15-åringar. Levande födda barn födda av kvinnor äldre än 49 år räknas som om de fötts av 49-åringar.

Återstående medellivslängd och kvarlevande: Med kvarlevande avses de individer bland 100 000 levande födda som vid aktuella dödsrisker beräknas uppnå åldern x år; de betecknas här l_x . Antalet 0-åringar bestäms till $l_0=100\ 000$ och kvarlevande vid övriga åldersår beräknas på följande sätt:

$$l_x = l_{x-1}(1 - q_{x-1})$$

Där q_x är dödsrisken och den högsta ålder i hela år som antas kunna uppnås betecknas w .

Den återstående medellivslängden utgörs av det antal år som i genomsnitt återstår att leva för en person i en viss bestämd ålder enligt den, vid tidpunkten för beräkningen, gällande dödligheten. Återstående medellivslängd vid födelsen kallas kortare för medellivslängd. Den återstående medellivslängden beräknas med uttrycket:

$$e_x = \frac{\sum_{i=x}^w L_i}{l_x}$$

Den genomlevda tiden i en ettårs åldersklass beräknas först genom

$$L_x = (l_x + l_{x+1})/2$$

Uttrycket gäller under antagandet att antalet dödsfall i en åldersklass är jämnt fördelat. Under första levnadsåret är detta antagande inte tillämpligt. Då gäller:

$$L_0 = a_0 l_0 + (1 - a_0) l_1$$

där a_0 = medelåldern för dem som dör under första levnadsåret.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter ett stort antal redovisningsgrupper. De viktigaste är kön, ålder, civilstånd, födelseland, medborgarskapsland, in/utflyttningsland, boendelän, boendekommun samt tidpunkt för olika händelser. Uppgifter om födda redovisas efter egenskaper hos föräldrarna, t.ex. föräldrarnas civilstånd, ålder, födelseland.

Officiell statistik redovisas på riks-, läns- eller kommunnivå. Utöver den officiella statistiken redovisas även vissa uppgifter för riksområden, kommungrupper, storstadsområden, landskap och församlingar.

I publikationen **Befolkningsstatistik del 1-2** redovisas statistiken efter riket, län, kommuner, storstadsområden och landskap. För folkmängden görs indelningar inom dessa grupper efter kön, ålder, civilstånd samt, in- och utflyttningsland. För födda görs indelningar efter kön och moderns ålder. För döda görs indelningar i kön, ålder

och civilstånd. För flyttningar görs indelningar i kön, ålder och medborgarskap. Immigranter och emigranter redovisas efter län, kön, ålder, medborgarskapsland, in- och utvandringsår.

I publikationen **Befolkningsstatistik del 3** redovisas statistiken efter riket, län, storstadsområden, kommuner, A-regioner, riksområden, kön, ålder, civilstånd, medborgarskap, födelseort, födelse-län, födelse-land, invandringsår samt ursprungs-land.

I publikationen **Befolkningsstatistik del 4** redovisas statistiken i de olika kapitlen:

1 Befolkningens sammansättning

Indelningar görs efter riket, län, kön, ålder och civilstånd.

2 Befolkningsförändringar - översikt

Indelningar görs efter riket, län och civilstånd.

3 Födda

Indelningar görs efter riket, län, kön, moderns ålder, moderns födelseort och folkbokföringslän, moderns födelse-land, moderns medborgarskap, moderns civilstånd, antal av modern dödfödda respektive levande födda barn, tidigare födda barn, barnets ordningsnummer, barnets medborgarskap, barnets födelseår, barnets födelse-månad, börd, föräldrarnas ålder, föräldrarnas medborgarskap, föräldrarnas vigselår.

4 Döda

Indelningar görs efter län, kön, ålder, civilstånd och medborgarskap.

5 Civilståndsändringar

Indelningar görs efter riket, län, kommuner, kön, ålder, medborgarskap, födelse-land, makarnas ålder, makarnas förutvarande civilstånd, äktenskapets varaktighet, vigselår, antal år sedan vigselåret samt barnantal.

6 Medborgarskapsbyten

Indelningar görs efter kön, ålder, civilstånd, tidigare och nuvarande medborgar-skap, förutvarande medborgarskap samt invandringsår.

I statistikpaketet **BEFPAK- folkmängd** redovisas folkmängden efter kön, ålder, civilstånd, medborgarskap, födelse-land, utländsk bakgrund och invandringsår, län, kommuner, församlingar samt delområden i kommuner.

I statistikpaketet **BEFPAK-befolkningsförändringar** redovisas förändringarna efter kön, ålder, medborgarskapsland, in-/utflyttningsområde. De regionala indelningar som görs är län, kommuner, församlingar och delområden inom kommuner. Vissa nivåer och variabler tas endast fram som uppdrag.

I serien **Statistiska meddelanden (SM BE)** redovisas folkmängden i riket, län, kommuner och storstadsområden, befolkningsförändringar i riket och länen samt in- och utvandrare efter medborgarskap. De uppgifter som lämnas är preliminära.

Regionala indelningar

Befolkningsstatistiken som avser förhållandena den 31 december 2001 redovisas enligt den indelning i administrativa områden som gäller från den 1 januari 2002. Befolkningsförändringarna under 2001 redovisas däremot enligt den regionala indelningen den 1 januari 2001.

Länder

Befolkningsstatistiken som avser förhållandena den 31 december 2001 redovisas enligt den indelning i länder som gäller från den 1 januari 2002.

1.1.5 Referenstagning

Referenstagningpunkten är den 31 december 2001 för all statistik som avser befolkningsuppgifter (antal personer efter kön, ålder, medborgarskap mm.). För statistik som rör demografiska händelser (födslar, dödsfall, flyttningar mm.) är referenstagningsperioden år 2001.

Befolkningsstatistik del 1-2, 3 och 4. Referenstagningpunkten är den 31 december 2001 för all statistik som avser folkmängdens sammansättning i olika avseenden (kön, ålder, medborgarskap, geografisk utbredning m.m.). För statistik som rör händelser (födslar, dödsfall, flyttningar m.m.) är referenstagningsperioden år 2001.

För **BEFPAK-folkmängd** är referenstagningpunkterna hel- och halvårsskiftet samt tredje kvartalet. Statistiken i **BEFPAK-befolkningsförändringar** tas fram fyra gånger om året, det vill säga vid kvartalsskiftena.

1.2. Fullständighet

Befolkningsstatistiken redovisar uppgifter om folkmängden och demografiska händelser.

Statistiken över befolkningen och dess förändringar är i stort sett fullständig. De brister som finns gäller familjestatistiken p.g.a. att det inte finns uppgifter om sambo-familjer om de inte har gemensamma barn. Eftersom man inte är folkbokförd på lägenhet ännu utan på fastighet är det svårt att härleda sambor.

För prognoser finns den närliggande statistiken Befolkningsframskrivningar som ger underlag för samhällsplaneringen. Demografiska beteenden som barnafödande, dödsfall och migration samt dess koppling till samhällsutvecklingen beskrivs inom Demografisk analys.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken som baseras på uppgifter från registret över totalbefolkningen har allmänt sett god kvalitet. Eftersom folkbokföringsuppgifter används utbrett i samhället så ökar chansen för att fel i uppgifterna hittas och rättas. Vissa myndigheter har enligt förordning skyldighet att återrapportera fel i folkbokföringen. Också personbevisen, som utfärdas av Riksskatteverket, kan ses som en viktig kontroll av tillförlitligheten i uppgifterna. Personbevisen beställs av den enskilde personen och visar vilka uppgifter som finns i folkbokföringen. Ett personbevis behövs t.ex. om man ska skaffa id-kort, ansöka om svenskt medborgarskap eller ansöka om skilsmässa.

Uppgifter ur folkbokföringen som används sällan i samhället kan antas ha något lägre tillförlitlighet än variabler som används frekvent av många myndigheter. Detta gäller t.ex. uppgifter om adopterade.

Det största problemet inom tillförlitlighet för *individstatistiken* är övertäckningen. Övertäckning innebär att personer fortfarande är folkbokförda, trots att de inte längre borde vara det. Tillförlitlighetsproblem finns framför allt i redovisningen av utrikes födda där rapporteringsbrister medför en avsevärd övertäckning.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Befolkningsstatistiken är totalräknad och därmed inte påverkad av urvalsosäkerheter.

2.2.2 Ramtäckning

Individstatistik

Rampopulation för Befolkningsstatistiken är Sveriges folkbokförda befolkning enligt SCB:s Register över totalbefolkningen (RTB) medan *målpopulationen* är personer som ska vara folkbokförda enligt de författningar som reglerar folkbokföringen. Det finns personer som borde vara folkbokförda men som inte är det (undertäckning) samt personer som är folkbokförda trots att de inte borde vara det (övertäckning). Det leder till täckningsfel. Det är brister i rapportering av födselar, dödsfall, invandring och utvandring som resulterar i dessa täckningsfel. Några exakta mått på storleken av bristerna finns för närvarande inte.

Individstatistik - Undertäckning

Brister i rapporteringen av födselar och invandring resulterar i undertäckning. Födselar ger upphov till mycket små problem beroende på de snabba rapporteringsrutinerna. För nyfödda uppskattas undertäckningen i observationsregistren vara 0,1 procent av 0-åringarna.

Om en person invandrar till Sverige och personen enligt lagar och förordningar borde folkbokföra sig men inte gör det uppstår undertäckning. Någon uppskattning av storleken på denna undertäckningen saknas.

Invandring ger upphov till undertäckning beroende på den relativt långa tiden mellan invandringen och registreringstidpunkten. För de invandrare som fick sina beslut om uppehållstillstånd under 1996 var mediantiden från det att ansökan registrerats fram till folkbokföringen 21 veckor. Därtill kommer polisens handläggningstid, om vars längd SCB inte har någon uppgift. Uppgift om tidsskillnaden mellan invandring och registreringstidpunkt för nordiska invandrare saknas men den är kortare eftersom nordbor kan bosätta sig i Sverige utan uppehållstillstånd.

Individstatistik - Övertäckning

Brister i rapporteringen av dödsfall och utvandring resulterar i övertäckning. Dödsfall ger upphov till mycket små problem beroende på de snabba rapporteringsrutinerna. Övertäckningen i observationsregistren med anledning av ej rapporterade dödsfall antas vara mindre 0,1 procent av de döda.

Utvandrare förorsakar övertäckning om utflyttning inte anmäls. Genomförda studier tyder på att folkbokföringen och därmed RTB innehåller ett betydande antal personer som inte längre bor i landet. Detta är förmodligen den allvarligaste kvalitetsbristen i såväl folkbokföringen som i RTB. De flesta av dem som flyttar ut ur landet har inget eget intresse av att anmäla utflyttning och en del gör det heller inte. Det kan till och med vara fördelaktigt att behålla sin folkbokföring i Sverige. Vid den kontroll som gjordes i samband med folk- och bostadsräkningen 1985 var övertäckningen ca 0,1 procent av hela befolkningen. Räknat på delpopulationen utländska medborgare var övertäckningen

1,0 procent för nordiska medborgare och 2,8 procent för övriga medborgarskap tillsammans.

Flera försök har gjorts för att skatta övertäckningen, bl.a. genom att jämföra dödsrisker för personer med svensk respektive utländsk bakgrund samt genom analys av bortfall och postreturer i olika undersökningar. I en studie från 1994 (Nilsson, *Brister i folkbokföringen*, PM, 1994) framförs hypotesen att övertäckningen bland utrikes födda kan vara så stor som 10 procent. Ett försök till indirekt skattning av övertäckningen har gjorts i en studie publicerad 1999 (Qvist, Täckningsproblem i Registret över totalbefolkningen RTB, SCB, R&D Report 1999:1). I studien analyseras utrikes födda dödlighet under perioden 1993-97 med intensitetsregression. Analysen visar en relativ underdödlighet bland utrikes födda i förhållande till svenskfödda. Denna relativa underdödlighet tolkas som en relativ övertäckning av utrikes födda i RTB. Beräkningar visar att övertäckningen bland personer födda utanför Norden ligger i intervallet 25-50 000 personer, motsvarande 4-8 % av samtliga i gruppen.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna till RTB-registren hämtas från de externa folkbokföringsregistren som är administrativa till sin karaktär. Primärt är det skatteförvaltningen som samlar in, mäter och registrerar uppgifterna. Insamlingen genomförs i fastställda rutiner och med hjälp av olika typer av blanketter. En stor del av rapporteringen till folkbokföringssystemet sköts av professionell eller administrativ personal (barnmorskor, vigsselförrättare, domstolar, läkare) där rapporteringen är en del av arbetsuppgifterna kan man på goda grunder anta att uppgifterna rapporteras med små mätfel.

Då rapporteringen sköts av individen själv, t.ex. vid flyttning, är mätfelet troligen mer omfattande. Detta visar sig inte minst vid den bristande rapporteringen av utvandring med övertäckning som följd.

I samband med massutsändningar av brev som till exempel skattsedlar och röstkort kontrollerar folkbokföringen ibland adressuppgifterna på de försändelser som inte nått adressaten. Avsikten är att undersöka om flyttning anmäls i rätt tid eller anmäls över huvud taget samt att kontrollera om den faktiska bosättningen överensstämmer med den registrerade. I anslutning till utsändningen av blanketter till folk- och bostadsräkningarna 1975, 1980 och 1985 genomfördes också sådana kontroller. Kontrollundersökningarna visar att bristerna främst gäller rapportering av utvandring. En närmare redogörelse för resultatet av dessa kontroller finns bland annat i publikationen *Folkmängd del 1-2, 31 dec 1988* (SOS).

2.2.4 Svarsbortfall

Svarsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värde på en eller flera variabler i en undersökning inte kan hämtas in. Saknas alla värden för ett undersökningsobjekt (t.ex. person, företag, kommun osv.) är det frågan om *objektsbortfall*; saknas enbart vissa värden, handlar det om *partiellt bortfall*.

Förekomsten av objektsbortfall i Befolkningsstatistiken är litet. För vissa personer saknas dock uppgifter för vissa variabler, s.k. partiellt bortfall. Mycket små bortfall finns i t.ex. födelseland och medborgarskap. För relationer som rör förälder-barn är täckningen bättre för inrikes födda än för utrikes födda. Detta beror på att barnet kan invandra ensamt eller om barnet invandrar i vuxen ålder så registreras inte föräldrarna.

2.2.5 *Bearbetning*

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt.

Andra bearbetningsfel beror på den ”mänskliga faktorn”, t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den ”mänskliga faktorn”, både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

För Befolkningsstatistiken gäller att själva dataregistreringen sker vid de lokala skattekontoren. Då uppgifterna bereds, dataregistreras och bearbetas inom folkbokföringen genomförs både manuella och maskinella kontroller som kan ge upphov till rättelser och korrigeringar.

När uppgifterna sedan aviserats till SCB granskas de i de olika skeden av bearbetningar som görs innan de godkänns för inläggning i RTB:s slutliga observationsregister. Felaktigheter som upptäcks vid uppdatering av RTB skickas till folkbokföringen för utredning och eventuellt rättning. Antalet rättelser som utredningen ger upphov till är okänt.

Det finns inga särskilda studier gjorda över eventuella bearbetningsfel i Befolkningsstatistiken och det finns heller inget som tyder på att eventuella fel påverkar statistiken mer än marginellt.

2.2.6 *Modellantaganden*

Framställningstid

Statistik från RTB framställs en månad efter aktuell referenstidpunkt. Det betyder att statistik per den 31/12 framställs i början av februari. Att inte statistiken framställs snabbare beror på att SCB vill invänta aviseringar om händelser (födda, döda osv) som inträffat före årsskiftet, men inte rapporterats före årsskiftet. En avvägning mellan aktualitet och täckning har lett till beslutet att ta fram statistiken med en månads eftersläpning.

Demografiska mått

Många av de demografiska mått som används bygger på modellantaganden som är allmänt vedertagna bland befolkningsstatistiker. Det rör sig bland annat om antaganden om risktider.

För utjämning av observerade dödrisker i åldrarna 91 år och däröver har de i livslängdstabellerna använda dödsriskerna beräknats genom en utjämningsmetod utarbetad vid SCB (Martinelle, S (1987): A Generalized Perks Formula for Old Age Mortality, R&D Report, Statistics Sweden).

Vid beräkning av antalet giftermål och skilsmässor baseras antalsuppgifterna på antalet folkbokförda kvinnor som har haft en civilståndsändring under året. Metoden medför att män som gifter/skiljer sig med/från en kvinna som ej är folkbokförd i Sverige inte ingår i statistiken över giftermål/skilsmässor.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Osäkerhetsmått för slumpmässiga urvalsfel (vanligen 95-procentiga konfidensintervall) beräknas inte eftersom det är en totalräknad undersökning. Inte heller några andra osäkerhetsmått beräknas.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Officiell statistik per den 31/12 redovisas årligen. Därutöver publiceras månadsvis preliminär Befolkningsstatistik med annan referenstidpunkt än 31/12.

Böckerna i serien Befolkningsstatistik utkommer årligen.

SM BE Sveriges folkmängd (preliminära uppgifter) utkommer årligen.

BEFPAK-folkmängd redovisas tre gånger om året, vid hel- och halvårsskiftet, samt tredje kvartalet.

Statistiken på kommun- och församlingsnivå i BEFPAK-befolkningsförändringar produceras varje kvartal. Delområdesstatistiken tas fram en gång om året i anslutning till helårsskiftet.

3.2 Framställningstid

För Befolkningsstatistik gäller generellt att uppgifter kan redovisas ca 5–6 veckor efter mättidpunkten.

Framställningstiden för Befolkningsstatistik del 1-2 är två månader, för del 3 fyra månader och för del 4 nio månader.

SM BE: Sveriges folkmängd 31 december 2001, preliminära uppgifter. Framställningstiden är cirka en månad.

BEFPAK-folkmängd: Framställningstiden är 14 dagar.

BEFPAK-befolkningsförändringar: Framställningstiden är 14 dagar.

3.3 Punktlighet

<i>2001</i>	<i>Planerad utgivning</i>	<i>Faktisk utgivning</i>
<i>Befolkningsstatistik del</i>		
<i>1-2</i>	<i>Maj 2002</i>	<i>Maj 2002</i>
<i>3</i>	<i>Augusti 2002</i>	<i>Augusti 2002</i>
<i>4</i>	<i>November 2002</i>	<i>December 2002</i>

Punktligheten är god för statistikpaketen.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Uppgifterna i RTB-systemet levereras från det svenska folkbokföringssystemet och är därför beroende av de definitioner och regler som används där. Folkbokföringens innehåll har sedan år 1968, då RTB-systemet skapades, varit i stort sett oförändrat. Detta gäller även RTB-systemet som från starten förändrats i mycket liten omfattning. I dokumentationen för långtidsarkivering av RTB-registren kan man hitta de skillnader som trots allt finns i variabeluppsättning och variabelinnehåll. Nedan redovisas några av förändringar som påverkat Befolkningsstatistiken.

De två motstridiga intressena att få fram statistik snabbt och att få statistiken fullständig sammanjämkades till och med 1997 så att ett statistikband framställdes ur RTB vecka 04 året efter redovisningsåret. Vid länsskattemyndigheterna skedde uppdateringar av personregister en gång per vecka. Den uppdatering som görs i vecka 04 inväntas. Statistikbandet uppdaterades under veckorna 01-04 endast med de aviseringar som avsåg händelser under redovisningsåret. Födelse, dödsfall och civilståndsändringar som rapporterades under veckorna 01-04 året efter redovisningsåret och avser händelser under redovisningsåret ingår i uppdateringen, medan de händelser som avser året efter redovisningsåret sorterades bort. I aviseringarna om flyttningar saknades uppgift om tidpunkt för flytten. Registreringsveckan vid länsskattemyndigheten definierades därför som flyttningstidpunkt. Motsvarande gällde även för byten av medborgarskap. På statistikbandet togs därför hänsyn endast till de flyttningar och byten av medborgarskap som registrerats senast vid länsskattemyndigheternas sista uppdatering vecka 51 under redovisningsåret. Eftersom uppgift om den exakta flyttningstidpunkten saknades redovisades folkmängdsstatistiken inte exakt den folkbokförda befolkningen vid årsskiftet. Den differens som fanns var mycket liten. SCB producerade även statistik över befolkningsförändringar som inkom t o m vecka 13 året efter redovisningsåret för hela riket och länen. Därför var de förändringsuppgifter som här gavs för riket och länen preliminära. Avvikelserna var dock små. Flyttningsstatistiken överensstämde helt, medan ungefär 0,1 procent av aviseringarna om födelse respektive dödsfall saknades i de publicerade siffrorna. Från 1998 framställs statistikregister ur RTB den 31 januari året efter redovisningsåret. Endast händelser som avser redovisningsåret ingår i den publicerade statistiken.

Civilstånd

Vid redovisning av befolkningen efter civilstånd fr.o.m. årsskiftet 1998 inkluderas registrerade partnerskap och upplösta partnerskap i gruppen gifta resp. skilda.

Civilståndsändringar

Lagstiftningen om skilsmässor ändrades den 1 januari 1974. I korthet innebar förändringarna bland annat att hemskillnadsåret ersattes med en betänketid på sex månader. Om makarna inte har några barn under 16 år och båda är överens om skilsmässan behövs ingen betänketid. Den kraftiga ökningen av antalet skilsmässor under 1974 och 1975 måste ses mot denna bakgrund. År 1990 ändrades reglerna för änkepension. Många sammanboende ville då försäkra sig om rätten till änkepension, vilket ledde till många giftermål 1989.

Folkbokföringens omorganisation

Den 1 juli 1991 övertog de lokala skattemyndigheterna ansvaret från pastorsämbetena för folkbokföringen på lokal nivå.

Samtidigt med omorganisationen ersattes det gamla regelverket med en ny lagtext. Reglerna är ungefär desamma som gällde tidigare. En nyhet är emellertid att personer som är över 17 år och går på postgymnasial utbildning ska vara folkbokförda där de bor. Tidigare var det vanligt att dessa studerande var folkbokförda i föräldrahemmet. Den nya lagen har gradvis kommit att öka antalet flyttningar i åldrarna 19 till 24 år då studenterna i allt högre utsträckning har folkbokfört sig på studieorten. Folkökningen som redovisas efterföljande år kan för vissa kommuner delvis vara en effekt av den nya folkbokföringslagen.

Födda

Under 1973 ändrades aviseringarna av nyfödda till SCB. Tidigare angavs barnets ordningsnummer endast för barn födda i bestående äktenskap ingångna 1950 eller senare. Ordningsnumret avsåg makarnas samtliga gemensamma barn såväl levande födda som dödfödda. Från mitten av 1973 innehåller aviseringarna om födselar i stället det antal barn som modern oavsett civilstånd, tidigare fött, dels levande, dels dödfödda. Detta har av SCB räknats upp till att avse det nyfödda barnets ordningsnummer.

Den 1 juli 1979 ändrades medborgarskapslagstiftningen. Ändringen avser barn, vars far har utländskt medborgarskap och mor svenskt medborgarskap. Före den 1 juli 1979 blev dessa barn vid födseln utländska medborgare men blir numera svenska medborgare. Bestämmelsen att barn till svensk mor alltid blir svensk medborgare medför att barn vid födseln i större utsträckning än tidigare förvärvar dubbelt medborgarskap. Inom den svenska folkbokföringen registreras dock enbart det svenska medborgarskapet.

Begreppet född inom respektive utom äktenskapet har med utgången av 1976 utgått ur all lagstiftning.

Livslängd

Till och med 1986 baserades denna utjämning på Wittsteins formel. Eftersom Wittsteins metod visade sig överskatta dödsriskerna i de högsta åldrarna utarbetade Sten Martinelle på SCB en ny utjämningsmetod (Martinelle, S (1987): *A Generalized Perks Formula for Old Age Mortality*, R&D Report, Statistics Sweden). Jämförelse mellan Wittsteins och Martinelles metod redovisas i publikationen *Befolkningsförändringar del 3 åren 1987, 1988 och 1989*.

Inrikes flyttning

Före 1998 redovisades folkbokföringens år och vecka för registrering av flyttningen som flyttningstidpunkt. Från och med 1998 redovisas den faktiska flyttningdagen som flyttningstidpunkt om flyttningen har anmälts inom en vecka. Kommer en flyttninganmälan inte in i tid gäller den nya folkbokföringen från och med den dag då anmälan kom in till någon av de behöriga mottagarna.

Medborgarskapsbyten

Från 1974 redovisas byten till svenskt medborgarskap det år beslutet fattades.

Utvandring

Varje år genomför skattemyndigheten kontroller av personer vars hemvist varit okänd under en längre tid. Hittar man inte personen blir han/hon till slut avförd från folkbokföringsregistret och registrerad som utvandrad till landet "obefintlig" (förkortas ofta OB).

Ändrad redovisning

Tabellerna - Befolkningsstatistik del 1-2

De fram till och med 1996 utgivna böckerna Befolkningsstatistik del 1 (SOS) och Befolkningsstatistik del 2 (SOS) har från och med 1997 slagits ihop till en bok.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Alla redovisningsgrupper inom Befolkningsstatistiken är jämförbara. Befolkningsstatistiken baseras dock på de uppgifter som finns i skatteförvaltningens folkbokföringsregister. Regler för folkbokföring kan skilja sig åt mellan olika länder vilket i sin tur kan påverka jämförbarheten mellan olika länder. Ett exempel på svårigheter i den internationella jämförelsen avser migrationsstatistik. När en person flyttar från Sverige till Tyskland är det en utvandring i Sverige och en invandring i Tyskland. Om utvandringen endast avser att stanna i Tyskland i nio månader ska detta inte registreras som en utvandring i Sverige. I Tyskland ska dock även invandringar som varar mellan sex och tolv månader registreras som en invandring.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Befolkningsstatistik används ofta som basinformation till andra undersökningar om individer. Registret över totalbefolkningen (RTB), som utgör basen för Befolkningsstatistiken, används ofta som urvalsram för både interna och externa individundersökningar. I de flesta fall kan uppgifterna om befolkningen samordnas med annan statistik.

Vid gruppering av befolkningen med utländsk bakgrund bör definitionen vara enligt MIS 1996:5.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Befolkningsstatistiken presenteras genom böckerna **Befolkningsstatistik del 1-2, 3, 4** som ska finnas på alla bibliotek. Statistiken finns också tillgänglig i **Sveriges statistiska databaser** på Internet samt på **SCB:s webbplats: www.scb.se**.

Under vecka 52 presenterades ett pressmeddelande om de preliminära befolkningsciffrorna och i nära anslutning till detta publiceras ett statistisk meddelande i **SM BE**-serien med något fylligare redovisning.

Förutom de tabeller som publiceras i SOS-serien tas ett stort antal tabeller fram som i form av råtabeller sänds till länsstyrelser, landsting och kommuner. Denna produktion sker i **BEFPAK** - folkmängd och i **BEFPAK** – befolkningsförändringar. Löpande under året redovisas både folkmängd och befolkningsförändringar kvartalsvis. De flesta tabeller finns tillgängliga vid SCB i Örebro hos programmet för befolkningsstatistik², länsstyrelsernas regionalekonomiska enheter, landstingens planeringsavdelningar och hos kommunerna.

En stor del av uppgifterna i befolkningsstatistiken läggs in i de statistiska databaserna vid SCB. Där kan man till exempel hitta uppgifter om folkmängd, flyttningar, födda och döda.

För att peka på intressanta förändringar och andra företeelser i befolkningens storlek och sammansättning publiceras ett varierande antal pressmeddelanden av regional och rikstäckande art.

Artiklar och demografiska rapporter framställs mer eller mindre kontinuerligt för publicering i olika tidskrifter samt för presentation på seminarier, konferenser med mera.

² Tabellerna har gallrats och är ej längre tillgängliga (2015).

Vart femte år publiceras i serien *Demografiska rapporter Livslängdstabeller* för fem år respektive tio år.

5.2 Presentation

Statistiken redovisas i form av tabeller, texter och diagram.

5.3 Dokumentation

Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Dokumentation av statistiken (SCBDOK)*. Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument, *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Samtliga dokumentationer finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/be0101.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Variabelförteckningar och datamängdsbeskrivningar är dokumenterat i SCBDOK som bl.a. finns på SCB:s hemsida. Mikrodatamaterial finns lagrat i olika register inom ramen för RTB-systemet. Årsskiftesversionerna av RTB finns långtidsarkiverade hos Riksarkivet, och detsamma gäller årsversionerna av förändringsregistren (t.o.m. 1997).

5.5 Upplysningstjänster

För information om publicerad statistik:

Befolkningsstatistikens talsvar telefon 019-17 69 00 (gällande år 2001 och 2002)

Statistikservice: 08-506 948 01 (Gällande 2015)

SCB:s webbplats: www.scb.se/be0101

För information om beställning av statistik:

E-post: befolkning@scb.se